

Riktlinjer för Enskilda avlopp

Riktlinjer för hantering av befintliga och nytillkomna
enskilda avlopp i Kinda kommun (1-200 pe)

Gäller fr o m 2022-05-24

Kinda
kommun

Antagen:	Samhällsbyggnadsnämnden, 2022-05-24, §XX
Förvaltning:	Samhällsbyggnadsförvaltningen
Dokumentansvarig:	Miljöchef
Diarienummer:	«Databas» «Diariern»
Revideras:	Årligen

Riktlinjer för enskilda avlopp

1. Syfte

Kinda kommun står, liksom många andra kommuner, inför stora utmaningar för att säkerställa en hållbar vatten- och avloppsförsörjning (VA-försörjning) i framtiden. Lagstiftning och internationella överenskommelser kräver ökad hänsyn till miljön och utsläppen av miljöstörande ämnen till våra vatten måste minska.

För att uppnå en hållbar vatten-, avlopps- och dagvattenförsörjning i en kommun krävs en strategisk och långsiktig planering. Det är av stor vikt att VA-planeringen har en nära koppling till kommunens övergripande mål och visioner för bostadsbebyggelse, service och befolkningsutveckling. Kinda kommun har därför beslutat att arbeta fram en VA-plan för att underlätta och samordna arbetet med att uppnå en hållbar VA-försörjning inom kommunen. Ett av VA-planens mål är att bidra i arbetet med att kommunens vattenförekomster ska uppnå/bibehålla god ekologisk och god kemisk status och minskade utsläpp från enskilda avlopp är en viktig åtgärd i detta arbete. I områden där det inte finns kommunal VA-försörjning, och där kommunen inte har ansvar att anordna sådant, är det den enskilda fastighetsägarens ansvar att anordna en godkänd avloppsanläggning.

2. Ansvar och befogenheter

Dessa riktlinjer syftar till att upprätthålla en långsiktigt hållbar VA-försörjning även i områden som inte omfattas av kommunens verksamhetsområden för VA, samt för att förbättra förutsättningarna för att uppnå god status på våra vattenförekomster.

Riktlinjerna ska fungera som verktyg och underlag för hur avloppsfrågorna ska hanteras i samband med nyexploatering samt vid förbättringar av redan befintliga avloppsanläggningar. Riktlinjerna är endast vägledande och beslut tas i varje enskilt ärende med stöd av miljöbalken.

I Kinda kommun ansvarar Samhällsbyggnadsnämnden (Miljöavdelningen) för tillsyn av enskilda avloppsanläggningar i syfte att säkerställa att dessa lever upp till miljöbalkens grundläggande krav på godtagbar avloppsrening. Tillsynsansvaret innebär att Miljöavdelningen kontinuerligt inventerar och ställer krav på befintliga bristfälliga avloppsanläggningar. Kommunen har genom sitt tillsynsarbete även en skyldighet att verka för att god status uppnås i berörda vattenförekomster.

Krav på åtgärder ställs normalt efter tillsynsbesök (avloppsinvetering), men alla fastighetsägare har i egenskap av verksamhetsutövare en skyldighet att se till att deras avloppsanläggning lever upp till miljöbalkens krav på avloppsrening.

I Kinda kommun finns ca 2200 enskilda avlopp som har en slamavskiljare som töms av kommunens slamtömningsentreprenör. Det finns även ytterligare fastigheter som inte har indraget vatten och en del har också enklare avloppslösningar som inte behöver slamtömmas. Resultaten från inventering 2009-2021 visade på att nästan hälften av de inventerade avloppen blev underkända och behövde åtgärdas.

Enskilda avlopp belägna inom avrinningsområden för vattenförekomster som inte uppfyller god status inventeras i första hand. Kommunens övergripande mål är att uppnå en inventeringstakt på 10 % årligen, vilket motsvarar ca 200 avlopp/år. **Utförande**

Avloppsvatten är ett samlingsbegrepp för olika sorters förorenat vatten. Spillvatten från hushåll är en typ av avloppsvatten som innehåller bland annat bakterier och näringsämnen. Avloppsvatten skall

enligt miljöbalken 9 kap 7 § avledas och renas eller tas omhand så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer.

De hushåll som ligger inom verksamhetsområde för kommunalt vatten och avlopp ska ansluta sig till det kommunala avloppsnätet. För bebyggelse utanför kommunalt verksamhetsområde ska avloppsvattnet renas i en enskild avloppsanläggning.

För att anlägga eller förändra en enskild avloppsanläggning krävs tillstånd eller beslut från Kinda kommuns Samhällsbyggnadsnämnd. För att en befintlig enskild avloppsanläggning ska anses vara godkänd ska det finnas en slamavskiljare med någon form av efterföljande rening, t.ex. infiltration eller annan reningsteknik. Direktutsläpp till öppet vatten, dike, stenkista är inte godtagbart.

Det finns inte något detaljerat regelverk om enskilda avlopp. Däremot finns det allmänna råd som Havs- och vattenmyndigheten tagit fram (Allmänna råd om små avloppsanläggningar för hushållsspillvatten (HVMFS 2016:17), som visar hur de mer generella reglerna i miljölagstiftningen bör tolkas.

I tabellen nedan redovisas de grundläggande krav på skyddsåtgärder och lokalisering vid anläggning av enskilda avlopp som finns i de allmänna råden. Dessutom finns krav på hur en avloppsanordning ska utformas och vilken reningsgrad anläggningen ska klara av. Kraven på utformning gäller för samtliga avloppsanläggningar medan kraven på reningsgrad beror på vilken skyddsnivå som råder på fastigheten.

Grundläggande krav på skyddsåtgärder och lokalisering vid anläggning av enskilda avlopp (HVMFS 2016:17)

Dag- och dränvatten leds inte till spillvattenanordningen

Avloppsanordningen är, med undantag för eventuell infiltrerande del, tät för att hindra in- och utläckage av vatten.

Avloppsanordningens funktion är enkel att kontrollera.

Avloppsanordningen är utformad så att underhåll och service underlättas.

Avloppsanordningen anläggs på ett sådant sätt och på en sådan plats att dess funktion kan upprätthållas under anordningens livslängd.

Avloppsanordningen åtföljs av en drift- och underhållsinstruktion från leverantören som innehåller de uppgifter som behövs för att säkra anordningens funktion.

Avloppsanordningen är, i den mån det behövs, försedd med larm om det uppstår drift-, eller andra funktionsstörningar. Ett larm bör alltid finnas som varnar innan en sluten behållare för avloppsvatten har blivit full.

Det finns möjlighet att ta prov på det avloppsvatten som kommer ut från anordningen i annat fall än när avloppsvattnet leds till en sluten behållare.

Hög eller normal skyddsnivå

Enligt de allmänna råden är det miljö- och hälsoskyddsnämnden i respektive kommun som ska bedöma i vilka områden inom kommunen som det bör ställas strängare reningskrav, dvs hög skyddsnivå.

Ett område kan bedömas ha hög skyddsnivå ur hälsoskyddssynpunkt och/eller ur miljöskyddssynpunkt. Kraven för normal skyddsnivå motsvarar minimikravet för rening från en enskild avloppsanordning vilket innebär att alla anordningar måste uppnå minst dessa krav. I Kinda kommun ställs normalt inte krav på hög skyddsnivå om endast BDT-vatten är anslutet till anläggningen (dvs. ingen WC).

I tabellen nedan redogörs för de krav som gäller för respektive skyddsnivå enligt Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd (HVMFS 2016:17).

NORMAL SKYDDSNIVÅ	
Miljöskydd	Hälsoskydd
<p>Teknik som begränsar användningen av vatten används, t.ex. vattensnåla armaturer.</p> <p>Fosfatfria tvättmedel och fosfatfria hushållskemikalier används.</p> <p>Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 90 % reduktion* av organiska ämnen (mätt som BOD7 eller BOD5),</p> <p>Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 70 % reduktion av fosfor (tot-P).</p> <p>Avloppsanordningen möjliggör återvinning av näringsämnen ur avloppsfraktioner eller andra restprodukter.</p> <p>Åtgärder vidtas för att minimera risk för smitta eller annan olägenhet för djur.</p>	<p>Utsläpp av avloppsvatten medverkar inte till en väsentligt ökad risk för smitta eller annan olägenhet, t.ex. lukt där människor kan exponeras för det, exempelvis genom förorening av dricksvatten, grundvatten eller badvatten.</p> <p>Den hantering av restprodukter från anordningen som äger rum på fastigheten kan skötas på ett hygieniskt acceptabelt sätt.</p>

*Kan räknas om till utsläppsmängder per person och dygn, se bilaga 1 i Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd

Enskilda avlopp som bidrar till att en vattenförekomst inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå god ekologisk status bör som utgångspunkt omfattas av hög skyddsnivå beträffande miljöskydd. Hög skyddsnivå ur hälsoskyddssynpunkt bör framförallt tillämpas för att skydda badvatten och vattentäkter. I övriga områden gäller generellt normal skyddsnivå. Bedömningar om skyddsnivå ska dock göras i varje enskilt fall och kraven kan skärpas om det finns särskilda skyddsvärden i området som kan påverkas av avloppsutsläpp.

HÖG SKYDDSNIVÅ	
Miljöskydd	Hälsoskydd
Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 90 % reduktion av fosfor (tot-P).	Ytterligare skyddsåtgärder utöver den huvudsakliga reningen i anordningen vidtas.
Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 50 % reduktion av kväve (tot-N).	Exempelvis kan det finnas behov av att förbjuda vissa utsläpp, att göra utsläppspunkten mer svårtillgänglig, att öka anordningens robusthet eller att lägga till reningssteg som ytterligare reducerar föroreningsinnehållet, ökar uppehållstiden, utjämnar varierande flöden eller tar emot eventuellt bräddat vatten.

*Kan räknas om till utsläppsmängder per person och dygn, se bilaga 1 i Havs- och vattenmyndigheten allmänna råd

Riktlinjer för när hög skyddsnivå för miljöskydd ska gälla i Kinda kommun

- Vid anläggning av infiltrerande avloppsanläggning inom 50 m från vattendrag som enligt vattendirektivet inte uppnår eller riskerar att inte uppnå god ekologisk status eller från andra vattendrag eller sjöar som inte omfattas av vattendirektivet och som är vattenförande året om eller har god status
- Vid anläggning av övriga avloppsanläggningar med utsläpp inom 100 m från sjöar eller vattendrag
- Inom markområden som är särskilt känsliga för påverkan från gödande ämnen, exempelvis skyddsvärda ängs- och hagmarker
- Inom primär zon i vattenskyddsområden
- Inom områden med sammanhållen bebyggelse utan kommunalt VA där den sammanlagda belastningen är eller riskerar att bli hög på grund av antalet utsläppskällor

Riktlinjer för när hög skyddsnivå för hälsoskydd ska gälla i Kinda kommun

- Vid risk för påverkan på dricksvattentäkt
- Inom vattenskyddsområdets primära zon
- Vid risk för påverkan på badplats
- Inom områden med sammanhållen bebyggelse utan kommunalt VA där den sammanlagda belastningen är eller riskerar att bli hög på grund av antalet utsläppskällor
- Vid risk för att människor och djur exponeras för utsläppet

Tidsbegränsning av tillstånd

Vid behov kan tillstånd till enskilda avlopp tidsbegränsas i Kinda kommun. Till exempel om anläggningen är inom utbyggnadsområde för kommunalt VA, eller att den valda reningstekniken bedöms ha en begränsad livslängd. Den som brukar anläggningen kan behöva visa att anläggningen fortfarande uppfyller miljöbalkens krav innan nytt tillstånd kan ges.

Handläggningsrutiner

Samhällsbyggnadsnämnden ställer följande krav på tillståndsansökningar och anmälningar.

- Krav på fackmannamässiga ansökningshandlingar och situationsplaner
- Krav på markundersökning såsom jordprofilsredovisning vid infiltration i mark. Siktanalys och mätning i grundvattenrör kan krävas vid behov
- Krav på egenkontroll

Mer information

För mer information se:

- Havs- och vattenmyndighetens hemsida: <https://www.havochvatten.se/hav/vagledning--lagar/vagledningar/sma-avlopp/vagledning-och-kunskap-om-sma-avlopp.html>
- Avloppsguiden: www.avloppsguiden.se
- Kinda kommuns hemsida: www.kindase.se (eget avlopp)